

JE GELD OF JE LEVEN

Als ik moet optreden bij congressen, vraag ik in de debatfase altijd even aan de zaal wie er ondernemer is. Veel vingers omhoog. Maar als ik vervolgens vraag wie er ondernemer is met zijn eigen geld, blijft er slechts een handjevol vingers over. Het bevestigt mijn stelling dat er maar weinig echte ondernemers zijn. Ondernemen met andermans geld is nu eenmaal een stuk gemakkelijker.

Je ziet weer eens goed hoe dat werkt tijdens de actuele kredietcrisis. Wethouders en gedeputeerden blijken grote bedragen kwijt te zijn, omdat ze het geld van de belastingbetaler (ons geld dus) niet in staatsleningen hebben belegd, maar in kortlopende deposito's bij buitenlandse banken. Omdat ze daar een half procentje meer rente kregen. "Wij nemen dus geen risico", zegt de gedeputeerde van de provincie Noord-Holland, "we brengen onze gelden onder bij verschillende banken met een A-rating [...] wat er ook gebeurt, dat geld zal terugkomen". Wij weten inmiddels dat Lehman Brothers bankroet is en dat de IJslandse banken niet meer gedekt worden door de staat aldaar. "Een normale bank behoort dat geld gewoon terug te betalen. En dit is een grote en een normale bank – geweest", besluit hij zijn betoog in het NOS-Journaal.

Dat zo 100 miljoen overheidsgeld dreigt te verdampen, neemt hij kennelijk op de koop toe. Hij is wel verantwoordelijk, maar heeft geen fouten gemaakt. Wat zou hij met zijn eigen geld doen? Ik voorspel u dat hij niet zal aftreden vanwege deze kapitale blunders. Gelukkig valt het salaris van een provinciebestuurder nog binnen de Balkenendennorm, maar in de nieuwe markt van fuserende organisaties met een publiek doel komen we wel anders tegen. Daar staat geen gewone directeur meer aan het hoofd; die kennen allemaal een heuse Raad van Bestuur, met bijpassende bonussen natuurlijk. Denk aan de ziekenhuizen, de scholengemeenschappen, de thuiszorg en de

woningcorporaties. Met name bij de laatstgenoemde is het schrijnend om te zien hoe ze in de jaren na de grote bruteringsoperatie zijn omgegaan met 'hun' kapitaal en beloning. Dat onze voorouders dat bezit in verenigingsverband hebben opgebouwd met dubbeltjes en kwartjes uit hun eigen portemonnee, weten nog maar weinigen. En als minister Bos ze vennootschapsbelasting oplegt, huilen ze krokodillentranen, want ze zijn immers niet écht vergelijkbaar met private ondernemingen! Dan ook maar geen bedrijfje spelen, zou ik zeggen.

Adequate zorg en 'ouderwetse' verantwoordelijkheid die horen bij het werken met gemeenschapsgeld, worden in ons land nog slechts door ministers gevoeld. Bij nalatigheid of grove ambtelijke fouten treden ze nog wel eens af. Naar aanleiding van de Schipholbrand stapten Jan Hein Donner en Sybilla Dekker (denk bij de actualiteit van vandaag nog eens aan haar slogan: "Centraal wat moet - decentraal wat kan") uit het kabinet.

Nee, deze keer zouden er ook ambtelijke koppen moeten rollen, eiste de Tweede Kamer manhaftig. Het bleef echter opvallend stil: de topambtenaar, die als opdrachtgever bij Justitie verantwoordelijk was voor de ontwikkeling van de noodlottige gevangenis, was in een nieuwe leidende rol bij de Rijksgebouwendienst ook nog eens rechtstreeks verantwoordelijk voor de realisatie van dat gebouw. Dubbel verantwoordelijk dus. Maar nee, hij trad niet terug, hij werd niet op een zijspoor gezet of ontheven van zijn functie, hij zit er nog steeds. En daar ging het niet slechts om geld, daar ging het om echte levens. Elf in getal.

Leestip:

Arthur Zanders - Crisismanagement (2008)
 Coutinho, Bussum
 ISBN 9789046900437